



Maikellukeste ajatamisest

Veel pool sajandit tagasi oli maikellukeste ajatamine tulus äri, kui veebruaril lõpul ja märtsi algul oli nõudlus lõikelilledele järel eriti suur.

Ega siis muud peale alpikanni, kalla, levkoi ja nelgi naljalt leida ei õnnestunud. Maikellukest aga sai sel ajal kodus suurema vaevata ja kitsastes oludes hõlpsasti õitsema panna.

Miks ma vanu aegu meenutama hakkasin nüüd, kui kogu maailma lilled on meile igal hetkel kättesaadavaks tehtud? Vahet pole, on need potililled, eksootilised toataimed või hooajast sõltumatud lõikeõied. Põhjus on väga proosaline. Tuulekoja lammutamise ja uue suurema ehitamise tõttu tuli aastakümneid ühel kohal kasvanud maikellukesed välja võtta. Just siis torkas pähe mõte, et miks ei võiks vana kommet elustada. Egas seda pea tuluallikana võtta, kuid tore tegevus siiski ja lastel ka huvitav, kui neid sellesse kaasata.

Kuna lammutustöö algas novembri esimestel päevadel, läks lilledel väljakaevamisega kiireks. Tegelikult oli nüüd just õige aeg ajatusematerjali sorteerimiseks. Pungad olid täielikult valminud ja viimased vihmased ilmad risoomie veega varustanud. Kui ajal või liiga varakult üles võetud maikellukesi võib küll ümber istutada, kuid mitte ajatada. Enne ja pärast istu-

tust peaks siis kasvukoha ka korralikult läbi kastma.

Tihedalt kokku kasvanud ja ajatuseks ettevalmistuseta taimi puntrast lahti harutades ei lootnudki leida ohtralt ajatuseks sobivaid korraliku juurestikuga kolmeaastaseid punge. Nii sain neid tõmbi ülaosaga, enam-vähem sirgeid, umbes 10 cm pikkuste juurtega punge 30 tükki. (Nõrga juurestikuga punge ajatamisel taimed kanguvad kergesti ja õisik võib jääda korralikult arenemata.) Rohkem oli kogukaid, veidi viltuse kujuga ennakõiduvaid punge, millelt eemaldasid kõrvalpungadega risoomiosad. Ennakõidujad annavad ajatamisel ebaühtlasi õisikuid – alumised kellekud avanuvad, aga ülemised on veel korralikult arenemata. Koduse potilillena annavad nad head lõhna ning on näidiseks, missugune ajatatud maikelluke olla ei tohiks.

Ajatamiseks mittekõlblikke punge hoidsin märjas turbas 2–3 päeva, enne kui jõudsin uue kasvukoha aias korda teha ja nad lõpuks maha panna.

Väljavalitud sirged ja kõverad pungad istutasin kohe eraldi kuukaupa pottidesse, kruusa-turba segusse. Peale puistasin õhukese kihiga liiva. Et vajaliku suurusega tühje potte käepärast polnud, kasutasin suuri jogurtitopse (neid kogun tomatitaimede ettekasvatuseks). Kuna kavatsen õisi saada alates veebruarist ning ilma termilise

töötluseta, polnud pungade liivasse pakkimise vajadust. Potid ladusin pikeerkasti, selle tõstsin kuivade tammelehtedega vooderdatud suuresse kasti ja paigutasin puukuu-ri. Ideaalses olukorras on säilitustemperatuur ajatamiseni 2–5° ning istutusmuld mõõdukalt niiske. Tõsiste külmakraadide saabumisel viin potid kastiga majja keldrisse.

Jaauari lõpul toon mõned potid kööki ja paigutan pliidi kõrval olevasse valamukappi – sooja ja pimedasse. Aeg-ajalt piserdan taimi leige veega, et niiskust jätkuks mulda ja ümbritsevasse õhku.

Kuivale ei tohi neid hetkekski jätta. Kui pimedas arenenud õisikuvarred on umbes 10 cm pikkused, tõstan potid aknalauale, kus on hästi valge, aga tunduvalt jahedam. Nii on lihtne maikellukesi kolme nädalaga õitsema sundida.

Jõuluks õitsevad maikellukesi peab enne ajatamist leotama 12–16 tundi ühtlaselt soojas 32–35 kraadises vees. Kui vannitamine ära jätta, saab korralikest pungadest vaid lehtedeta õisikuid. Ent hilisema ajatuse eel vannitamine soodustab just vastupidist – liiga tugeva lehestiku teket, mis segab ilusa õiekobara kujunemist.

Kui pehmete ilmadega sügis jätub, jõuate veel endalegi mõned maikellukesed potti panna.

LINDA

Pärnumaalt